# TIBBIYOT HAMSHIRASI.

*Buvayda Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat Salomatligi texnikumi o'qituvchisi* ***Jabborova Shahzoda O'ktamjon qizi.***

## Sog‘liqni saqlash tizimining poydevori va shifokorningeng yaqin ko‘makchisi –bu hamshiralardir!

Sog‘liqni saqlash tizimida tibbiyot hamshiralarining (yoki tibbiyot og'alarining) o‘rni beqiyos. Hamshira nafaqat shifokor ko‘rsatmalarini bajaruvchi xodim, balki bemor parvarishi, uning ruhiy holatini barqarorlashtirish va kasalliklarning oldini olishda asosiy bo‘g‘indir. Ushbu maqolada zamonaviy tibbiyotda hamshiralik kasbining mohiyati, uning asosiy vazifalari va bugungi kunda ushbu sohaga bo‘layotgan e'tibor haqida so‘z yuritiladi.

**Kasbning kelib chiqishi va ijtimoiy mohiyati**

Hamshiralik ishining professional soha sifatida shakllanishi dunyoga mashhur jamoat arbobi Florens Naytingeyl (Florence Nightingale) nomi bilan bog‘liq. U XIX asrda tibbiy parvarish, gigiyena va to‘g‘ri reabilitatsiya orqali bemorlarning omon qolish ko‘rsatkichini keskin oshirish mumkinligini isbotlagan. Bugungi kunda ham uning tug‘ilgan kuni bo‘lgan 12-may butun dunyoda "Xalqaro hamshiralar kuni" sifatida keng nishonlanadi.

**Hamshiraning asosiy vazifalari:**

Zamonaviy tibbiyotda hamshiraning majburiyatlari juda keng qamrovli bo‘lib, u quyidagilarni o‘z ichiga oladi:

Bemorlarni parvarish qilish:

Bemorning hayotiy ko‘rsatkichlarini (qon bosimi, tana harorati, puls) nazorat qilish, o‘rin-ko‘rpalarini almashtirish va gigiyenasini ta'minlash.

Tibbiy muolajalar:Ineksiya qilish (venaga, mushakka), tomchi dorilar (kapelnitsa) qo‘yish, jarohatlarni bog‘lash va dori vositalarining o‘z vaqtida ichilishini nazorat qilish.

Profilaktika va tushuntirish ishlari: Aholi o‘rtasida sog‘lom turmush tarzini targ‘ib qilish, yuqumli kasalliklarning oldini olish va emlash jarayonlarida faol qatnashish.

Hujjatlar bilan ishlash: Bemorlarning kasallik tarixlari, muolaja varaqalarini yuritish hamda shifokor ko‘rsatmalarini aniq qayd etib borish.

**Hamshiralik turlari va boshqaruv:**

Tibbiyot muassasalarida hamshiralar o‘z funksiyalariga ko‘ra bir nechta toifalarga bo‘linadi:

Bosh hamshira: Butun tibbiyot muassasasidagi o‘rta va kichik tibbiyot xodimlari faoliyatini boshqaradi, dori-darmonlar ta’minoti va ichki tartib-qoidalar nazoratini olib boradi.

Katta hamshira: Muayyan bo‘lim (masalan, jarrohlik yoki terapiya) hamshiralari ishini tashkil qiladi.

Muolaja (protsedura) hamshirasi: Bevosita tibbiy ukol va muolajalarni amalga oshiradi.

Palata hamshirasi: Muayyan palatalardagi bemorlarning umumiy ahvolini uzluksiz kuzatib boradi.

Oila hamshirasi: Poliklinikalarda va oilaviy shifokorlik punktlarida aholiga birlamchi tibbiy-sanitariya yordamini ko‘rsatishda qatnashadi.

**Zamonaviy islohotlar va kasbiy rivojlanish:**

Oxirgi yillarda hamshiralik ishiga munosabat tubdan o‘zgardi. Endilikda hamshira shunchaki "kichik xodim" emas, balki oliy yoki o‘rta-maxsus ma’lumotga ega bo‘lgan mustaqil mutaxassis sifatida ko‘rilmoqda. Oliy ma’lumotli hamshiralar: Sog‘liqni saqlash tizimida bakalavr va magistr darajasiga ega bo‘lgan yuqori malakali hamshiralarni tayyorlash yo‘lga qo‘yilgan bo‘lib, ular boshqaruv va ilmiy tadqiqot ishlarida ham faol ishtirok etmoqda.Mustaqil faoliyat: Hamshiralarga shifokor tavsiyasiga asosan o‘zini o‘zi band qilgan shaxs sifatida mustaqil ravishda uyda parvarishlash va muolaja xizmatlarini ko‘rsatish huquqi berilgan.

**Xulosa.**

Tibbiyot hamshirasi kasbi – yuksak mas’uliyat, sabr-toqat, mehribonlik va professionallikni talab qiladi. Bemorning shifo topishi nafaqat to‘g‘ri qo‘yilgan tashxisga, balki hamshiraning o‘z vaqtida va sidqidildan ko‘rsatgan tibbiy parvarishiga ham bevosita bog‘liqdir. Shuning uchun ham ushbu kasb egalari har doim jamiyatning eng hurmatli insonlari hisoblanadi.

**Foydalanilgan adabiyotlar ro’yxati.**

1. Zokirova K.O‘, Toxtamatova D.O‘ «Hamshiralik ishi asoslari». Toshkent, 2012

2. Inomov K.S. «Hamshiralik ishi asoslari». Toshkent, O‘zbekiston milliy nashriyoti, 2007

4. D.M.Sabirov, A.Z.Gazizov “SHoshilinch holatlar” Farg‘ona, “Farg‘ona nashriyoti”, 2005 yil.

5. Nazirov F.G. «Bemorlarni uyda va shifoxonada parvarish qilish». Toshkent, Abu Ali ibn Sino nashriyoti, 2003

6. Umarova T.YU. «Hamshiralik ishi».Toshkent, 2003

7. Fozilbekova M.A. «Hamshiralik ishi nazariy asoslari».Toshkent, 2003